

Tlačová správa z 97. zasadnutia SRK

Dňa 23. februára 2021 sa rektorky a rektori slovenských vysokých škôl stretli s ministrom školstva Branislavom Gröhlingom a štátnym tajomníkom Ľudovítom Paulisom na Ekonomickej univerzite v Bratislave, aby prerokovali mimoriadne dôležité témy. Medzi ne patrila návrh novely vysokoškolského zákona a prerozdelenie prostriedkov v rámci Plánu obnovy. K prerokovaným témam členovia Slovenskej rektorskej konferencie prijali uznesenia.

SRK zásadne nesúhlasí s mediálne prezentovaným návrhom MF SR na prerozdelenie prostriedkov v rámci „Plánu obnovy“ v časti „Vzdelávanie“. Sumu, vyčlenenú na hĺbkové reformy vysokého školstva v navrhovanom objeme približne 200 miliónov eur, považuje SRK za kriticky nedostatočnú a z hľadiska investičných stimulov do rozvoja vysokého školstva za demotivujúcu.

SRK vyzýva predsedu vlády SR Igora Matoviča a ministra školstva Branislava Gröhlinga, aby sa zasadili za významné navýšenie objemu financií vyčlenených pre oblasť vysokého školstva z „Plánu obnovy“.

Bez razantného navýšenia týchto financií sa slovenské vysoké školstvo ocitne v ešte väčšej izolácii v porovnaní s významnými vysokými školami v zahraničí, čím sa prehĺbi odliv talentovaných slovenských študentov a mladých vedcov do zahraničia. Zároveň platí, že zvyšovanie financií z európskych zdrojov by nemalo sprevádzať znižovanie zdrojov zo štátneho rozpočtu.

Využitie prostriedkov z „Plánu obnovy“ považuje SRK za poslednú reálnu šancu zvrátiť negatívnu trajektóriu, na ktorej sa slovenské vysoké školstvo v ostatných desaťročiach ocitlo. Dôvodmi sú napríklad často len deklarovaná politická podpora vysokoškolskému vzdelaniu a výskumu, negatívny marketing a kritická finančná poddimenzovanosť personálnej i materiálnej infraštruktúry vysokých škôl.

K novele vysokoškolského zákona:

SRK principiálne nesúhlasí s návrhom novely zákona o vysokých školách v predloženej podobe. Táto právna úprava síce obsahuje aj viaceré dobré námety a riešenia, avšak ako celok nerieši kľúčové problémy slovenského vysokého školstva. Je vyjadrením pretrvávajúcej nedôvery vo vysoké školy a snahy o ich ovládnutie a podriadenie štátu.

SRK vyzýva predkladateľa, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, aby materiál v tomto období nezaradil do legislatívneho procesu. V konštruktívnom dialógu, ku ktorému sa týmto SRK zaväzuje, prispeje SRK k hľadaniu efektívnych a optimálnych riešení zásadných problémov slovenského vysokého školstva.

SRK považuje princíp inštitucionálnej autonómie vysokých škôl, princíp akademickej samosprávy a z nich plynúci princíp legislatívnej deregulácie vnútorných mechanizmov vysokých škôl za základný stavebný kameň akejkoľvek budúcej právnej úpravy. Snahy o obmedzenie týchto princípov, ktoré sú jasne badateľné v predloženej novele zákona o vysokých školách, považuje SRK za škodlivé, nebezpečné, neprijateľné. Sú v rozpore s moderným definovaním „univerzity“ ako samosprávnej inštitúcie, ako to deklarujú Magna Charta Universitatum, odporúčania Európskej asociácie univerzít a nedávne Rímske komuniké, v ktorom sa ministri zodpovední za vysoké školstvo zaviazali podporovať inštitucionálnu autonómiu, akademickú slobodu a integritu, účasť študentov a zamestnancov na riadení vysokých škôl.

SRK podporuje urgentné prijatie nového zákona o vysokých školách, ktorý by riešil zásadné problémy v tomto doteraz zaznávanom segmente spoločenskej normativity. Takáto právna úprava sa však dá docieľiť iba efektívnym a slušným dialógom rezortného ministerstva so zákonnými reprezentáciami vysokých škôl a so širokou akademickou obcou. Na tento dialóg sme pripravení, a týmto vyhlásením naň kompetentné orgány vyzývame. Konštatujeme, že takýto dialóg doteraz začatý nebol. SRK ponúka pre finálnu verziu moderného proeurópsky koncipovaného zákona svoju expertízu a odborné kapacity a vyzýva ministerstvo k väčšej dôvere vo vysoké školy, ktoré nesú zodpovednosť za svoje aktivity.